

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

**RAPPORT
PERIODIEK KWALITEITSONDERZOEK
DE PRINSES JULIANASCHOOL**

School : de Prinses Julianaschool
Plaats : BRUSSEL - BELGIË
BRIN-nummer : 02WF
Onderzoeksnummer : 117998

Datum schoolbezoek : 26 januari 2010
Datum vaststelling : 18 februari 2010

Inhoud

1	Inleiding 5
2	Kwaliteitsprofiel 7
3	Beschouwing 11
4	Vervolg van het toezicht 15

1 Inleiding

De Inspectie van het Onderwijs bezocht de Prinses Julianaschool te Brussel (België) in het kader van een periodiek kwaliteitsonderzoek (PKO). Daarbij heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de indicatoren van kwaliteitsaspecten op grond van het door de inspectie gehanteerde Waarderingskader PO/VO 2009. Bij dit PKO doet de inspectie onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs door zich te richten op de kern van goed onderwijs op de school. Het gaat hierbij om indicatoren die betrekking hebben op de kwaliteitszorg, het aanbod, de onderwijstijd, het pedagogisch handelen van leraren, het didactisch handelen van leraren, de afstemming op de onderwijsbehoeften van leerlingen, de actieve en zelfstandige rol van leerlingen, het schoolklimaat, de begeleiding, de zorg, de resultaten en de ontwikkeling van leerlingen.

Op grond van het kwaliteitsprofiel van de school dat naar aanleiding van een vorig inspectiebezoek is opgemaakt, op basis van risicofactoren die bij de inspectie bekend zijn of afspraken die met de school zijn gemaakt, of op basis van de informatie die door de school is toegestuurd kan de inspectie besluiten om niet alle indicatoren bij het onderzoek te betrekken. Dit is bij uw school niet aan de orde geweest.

Indien de school in het kader van zelfevaluatie over een bepaalde indicator of over een bepaald kwaliteitsaspect voldoende betrouwbare en valide gegevens heeft verzameld kan in overleg tussen school en inspectie besloten worden om de oordelen uit de zelfevaluatie alleen te verifiëren en deze niet zelf opnieuw te onderzoeken. Zo sluit de inspectie niet alleen aan bij de specifieke situatie van de school, maar wordt de school bovendien niet onnodig belast.

Uw school heeft naast de schoolgids en het schoolplan diverse documenten opgesteld die op uw zelfevaluatie-activiteiten betrekking hebben. De inspectie heeft de volgende documenten tijdens het onderzoek geanalyseerd:

- Documenten Evaluatiemonitor (directeur en projectcoördinator);
- Jaarevaluatie leerlingenzorg 2008-2009 (interne coördinator leerlingenzorg, juli 2009).

De opzet van het onderzoek

Het periodiek kwaliteitsonderzoek bestond uit de volgende activiteiten.

- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van documenten die betrekking hebben op zelfevaluatie-activiteiten van de school en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd.
- Schoolbezoek, waarbij in alle zeven groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal, rekenen en wiskunde en bewegingsonderwijs.
- Bovendien heeft de inspectie over de kwaliteit van de indicatoren gesprekken gevoerd met de directeur, de projectcoördinator en de coördinator leerlingenzorg/kwaliteitscoördinator.
- Op uw school is verder een gesprek gevoerd met leerlingen, leraren en ouders.
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de kwaliteitsoordelen en de conclusies van het schoolbezoek besproken met

de directeur en het team. Daarbij was een vertegenwoordiging van het bestuur aanwezig.

De inhoud van het rapport

Het onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs levert een kwaliteitsprofiel op van de school (hoofdstuk 2). In hoofdstuk 3 wordt een beschouwing gegeven over de geconstateerde kwaliteit en wordt deze onder andere gezien in relatie tot de context of uitgangssituatie van de school. Indien van toepassing worden in deze beschouwing ook de toegevoegde indicatoren betrokken. In hoofdstuk 4 is het vervolgtoezicht aangegeven en worden, indien noodzakelijk, afspraken vermeld met betrekking tot wettelijke bepalingen waaraan de school niet voldoet.

2 Kwaliteitsprofiel

Het kwaliteitsprofiel geeft een overzicht van de waarderingen die de inspectie heeft toegekend aan indicatoren die betrekking hebben op belangrijke kenmerken van goed onderwijs.

In de waardering is tot uitdrukking gebracht in welke mate de indicatoren bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs:

1. draagt niet of nauwelijks bij;
2. draagt onvoldoende bij;
3. draagt voldoende bij;
4. draagt in hoge mate bij;
5. niet te beoordelen (alleen bij Resultaten en Ontwikkeling van leerlingen). Deze waardering is gegeven indien de school over bepaalde indicatoren geen betrouwbare en valide gegevens beschikbaar heeft.

Het kwaliteitsprofiel van de Prinses Julianaschool

Tabel 2.1 Kwaliteitsaspect 1: De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden.

	1	2	3	4	5
1.1* De resultaten van de leerlingen aan het eind van de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht				●	
1.2* De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht			●		
1.4 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden			●		

Tabel 2.2 Kwaliteitsaspect 2: De aangeboden leerinhouden bereiden de leerlingen voor op het vervolgonderwijs en de samenleving.

	1	2	3	4
2.1 Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen			●	
2.2 * De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8				●
2.3 De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan			●	

Tabel 2.3 Kwaliteitsaspect 3: De leraren geven de leerlingen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken.

	1	2	3	4
3.1 De leerlingen maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd			●	

Tabel 2.4 Kwaliteitsaspect 4: Het schoolklimaat wordt gekenmerkt door veiligheid en respectvolle omgangsvormen.

	1	2	3	4
4.1 Ouders zijn betrokken bij de school door de activiteiten die de school daartoe onderneemt			●	
4.2 De leerlingen voelen zich aantoonbaar veilig op school				●
4.3 Het personeel voelt zich aantoonbaar veilig op school				●
4.4* De school heeft inzicht in de beleving van de veiligheid door leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen				●
4.5 De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school			●	
4.6 De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op de afhandeling van incidenten in en om de school			●	
4.7* Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan				●

Tabel 2.5 Kwaliteitsaspect 5: De leraren leggen duidelijk uit, organiseren de onderwijsactiviteiten efficiënt en houden de leerlingen taakbetrokken

	1	2	3	4
5.1 De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof				●
5.2 De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer			●	
5.3 De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten				●

Tabel 2.6 Kwaliteitsaspect 6: De leraren stemmen aanbod, instructie, verwerking en leertijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen

	1	2	3	4
6.1 De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen			●	
6.2 De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen			●	
6.3 De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen			●	
6.4 De leraren stemmen de verwerkingstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen			●	

Tabel 2.7 Kwaliteitsaspect 7: De leraren volgen systematisch de vorderingen van de leerlingen.

	1	2	3	4
7.1 * De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen				●
7.2 De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen				●

Tabel 2.8 Kwaliteitsaspect 8: De leerlingen die dat nodig blijken te hebben, krijgen extra zorg.

	1	2	3	4
8.1 De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben				●
8.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen				●
8.3 * De school voert de zorg planmatig uit				●
8.4 De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg				●

Tabel 2.9 Kwaliteitsaspect 9: De school heeft een systeem voor kwaliteitszorg.

	1	2	3	4
9.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie				●
9.2 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen				●
9.3 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces				●
9.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten				●
9.5 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces				●
9.6 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit			●	

Tabel 2.11 Naleving

	ja	nee
N1.1 De door of namens het bestuur vastgestelde schoolgids bevat de verplichte onderdelen.	●	
N1.2 Het door of namens het bestuur vastgestelde schoolplan bevat de verplichte onderdelen	●	
N1.4 De geplande onderwijstijd komt overeen met de onderwijstijd in Nederland	●	

3 Beschouwing

In dit hoofdstuk wordt een beschouwing gegeven over de kwaliteit van het onderwijs op de school.

Uitgangssituatie

De Prinses Julianaschool telde tijdens het inspectieonderzoek 136 leerlingen die zijn verdeeld over zeven groepen (de peutergroep meegeteld).

De personeelssamenstelling, de organisatiestructuur en de huisvesting vormen belangrijke factoren die van invloed zijn op de kwaliteit van het onderwijs:

- de inspectie kenschetst de personeelssamenstelling als stabiel. Het management en veel leraren werken al een lange(re) periode op de school. Enkele nieuwe leraren zijn in de afgelopen twee jaar aan de school benoemd en door een mentor ingewerkt. Het geringe verloop binnen het team en de 'inwerkperiode' voor nieuwe leraren zijn van belang voor de continuïteit in het onderwijs. Daarnaast beschikt de school bij onverwachte gebeurtenissen over mogelijkheden voor vervanging. Dit is een extra garantie voor de continuïteit;
- de organisatiestructuur past bij de grootte van de school. Eindverantwoordelijk voor de kwaliteit is het bestuur. Eerstverantwoordelijken voor het onderwijs zijn de directeur en de leraren. Voorts is er het afstemmingsoverleg, dat bestaat uit de directeur, de projectcoördinator en de coördinator leerlingenzorg/kwaliteitscoördinator. Dit overleg geeft uitvoering aan het beleid, de ontwikkeling, de implementatie en de aansturing van het onderwijs. De school heeft het concept 'stappenonderwijs' ontwikkeld. De projectcoördinator is daar voor verantwoordelijk. Observatie in alle groepen en ondersteuning van leraren vormen belangrijke componenten van haar werkzaamheden. De uitvoering van het stappenonderwijs en de daarop volgende doorgaande lijn wordt daarmee op een adequate wijze gevolgd. De coördinator leerlingenzorg/kwaliteitscoördinator vormt op haar terrein eveneens een belangrijke schakel tussen beleid en praktijk;
- tijdens een vorig onderzoek (2006) constateerde de inspectie dat de aanpassing van het gebouw aan de eisen van deze tijd van belang is voor de verdere ontwikkeling van het onderwijs. Buiten en binnen het gebouw zijn inmiddels renovaties afgerond of in gang gezet die het gebouw meer geschikt maken voor het onderwijs dat de school wil realiseren. Gerealiseerd zijn onder andere een nieuw lokaal op de tweede verdieping, een personeelsruimte en het eerste active board in de bovenbouw. Een logische verdeling van de groepen over de verdiepingen wordt binnenkort een feit.

Algemeen beeld

Tijdens de nabespreking met het team en een vertegenwoordiging van het bestuur concludeerde de inspectie dat de Prinses Julianaschool de sterke punten uit het voorgaande onderzoek heeft weten vast te houden. Daarnaast realiseerde de school op andere onderdelen van het onderwijs verbeteringen. De inspectie beoordeelt alle indicatoren als voldoende of goed. De opbrengsten (dat wil zeggen: de leerresultaten van leerlingen) zijn in orde, de onderwijspraktijk heeft een meer vaste vorm gekregen en er is sprake van een goede zorg voor leerlingen die extra aandacht nodig hebben. Via de kwaliteitszorg worden veranderingen gevolgd en waar nodig bijgestuurd.

De inspectie constateerde geen tekortkomingen of risico's en heeft vertrouwen in de verdere ontwikkeling van het onderwijs op de school. Ze zal de kwaliteit ervan over vier jaar opnieuw onderzoeken. Hieronder volgt een toelichting op sterke punten, onderdelen die als aandachts- of verbeterpunt worden aangemerkt en onderdelen die niet kunnen worden beoordeeld.

Toelichting

Opbrengsten en ontwikkeling van leerlingen

De inspectie beoordeelt twee soorten opbrengsten: eindopbrengsten (leerresultaten van leerlingen aan het eind van het basisonderwijs) en tussentijdse opbrengsten (leerresultaten tijdens de schoolloopbaan van leerlingen). Voor haar beoordeling maakt zij gebruik van de toetsgegevens van leerlingen op landelijk genormeerde toetsen.

De onderwijsopbrengsten voor leerlingen aan het eind van het onderwijs, door de school gemeten met de Cito Eindtoets Basisonderwijs zijn goed. De inspectie beoordeelt in de regel de resultaten van de afgelopen drie jaar. Omdat het op deze school in de eindgroep (groep 8) gaat om kleine aantallen leerlingen (rond de tien) heeft de inspectie haar oordeel gebaseerd op de resultaten van de afgelopen vijf jaar. De resultaten van leerlingen op de Cito Eindtoets Basisonderwijs liggen in die periode gemiddeld boven het verwachte niveau. De tussentijdse opbrengsten zijn voldoende. Dat wil zeggen dat de leerlingen scoren op het niveau dat mag worden verwacht op basis van hun mogelijkheden. De school signaleerde zelf op basis van de prestaties van leerlingen dat onderdelen van rekenen en wiskunde (onder andere hoofdrekenen) extra aandacht vragen. De school heeft daarvoor maatregelen genomen.

De school volgt de ontwikkeling van de leerlingen met een uitgebreide set van toetsen. De resultaten op deze toetsen worden geanalyseerd en leiden voor leerlingen die moeite hebben met leren of gedrag tot handelingsplannen. De kwaliteit van de handelingsplannen is in orde.

De onderwijspraktijk

Het team van de Prinses Julianaschool werkt met eigentijdse methodes die het voor de leerlingen mogelijk maakt de kerndoelen te bereiken. Naast de aandacht voor de cognitieve vaardigheden is er een ruim aanbod voor de overige leer- en vormingsgebieden. Op gezette tijden werken leraren met thema's, zoals bijvoorbeeld veiligheid. Het stappenonderwijs heeft een vaste plaats gekregen, waardoor duidelijkheid bestaat over de overstap van stappenonderwijs naar het onderwijs in de groepen vijf tot en met acht. Aan zelfstandig werken wordt veel aandacht besteed, omdat de school dit ziet als een belangrijke voorwaarde voor differentiatie. In de groepen kennen de leerlingen hun dagplanningen en weten ze wat ze moeten doen, als de leraar individuele of groepsinstructie geeft. De eigen verantwoordelijkheid van de leerlingen is daardoor vergroot.

Uit de lesobservaties blijkt dat leraren de beginselen van het onderwijzersvak, zoals zorgen vooreen heldere structuur (dagindeling op het bord), een duidelijke uitleg, een taakgerichte werksfeer en betrokkenheid van leerlingen, voldoende beheersen. Leerlingen die voor een kortere of langere periode extra ondersteuning nodig hebben, krijgen dat ook. De leraren stellen op basis van de resultaten van toetsen handelingsplannen op (zo nodig met ondersteuning van de coördinator leerlingenzorg) en voeren deze plannen uit. Na een vooraf vastgestelde periode worden de resultaten bepaald en geëvalueerd. De wijze waarop aanvullende zorg wordt verleend is een sterk punt van de school.

Bij zelfstandig werken hoort een goede inrichting van de lokalen. Materialen en hulpmiddelen moeten goed geordend zijn, zodat leerlingen deze weten te vinden. Sommige lokalen zijn uitgerust ingericht. Aan enkele andere is weinig aandacht besteed, wat de zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid beperkt. Leerlingen moeten zoeken, waardoor onnodig verlies aan onderwijstijd ontstaat. De school dient dit aandachtspunt in haar planning van actiepunten op te nemen.

Een sterk punt van de school is het schoolklimaat. Dat is ondersteunend en veilig. De school beschikt over een veiligheidsbeleid en voert dat ook daadwerkelijk uit. Leerlingen geven in gesprekken met de inspectie aan graag naar school te gaan en zich veilig te voelen op school.

Ze genieten zichtbaar van het onderwijs en zijn daardoor betrokken bij de onderwijsactiviteiten.

De ouders waarmee de inspectie sprak, zijn tevreden over het onderwijs op school. De school is laagdrempelig en de leraren zijn goed aanspreekbaar. Via de rapporten informeert de school de ouders voldoende over de ontwikkeling van hun kind. De ouders geven aan dat hun kinderen met plezier naar school gaan, wat zij als een belangrijke indicator zien voor de schoolloopbaan. Ze geven aan informatie te krijgen over het stappenonderwijs, maar vinden deze materie ingewikkeld.

Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg heeft een vaste en goed uitgewerkte plaats binnen de school mede dankzij de werkzaamheden van kwaliteitscoördinator. Vijf indicatoren van de kwaliteitszorg beoordeelt de inspectie als goed, één als voldoende.

De school hanteert in de Evaluatiemonitor een breed spectrum van toetsen om de ontwikkeling van leerlingen te kunnen volgen. Ze heeft veel zicht op wat er speelt en kan daardoor het onderwijs goed op hun onderwijs- behoeften afstemmen. Naast analyses van leerresultaten evalueert de school met een vaste regelmaat hoe het staat met de voorgenomen verbeteractiviteiten die zijn uitgewerkt in een jaarplan. Dat jaarplan is opgenomen in de schoolgids, zodat ook ouders 'mee kunnen kijken'.

In de kwaliteitszorg is rekening gehouden met ouders en leerlingen. Ouders kunnen hun mening over het onderwijs op gezette tijden kenbaar maken via een ouderenquête. Bij leerlingen wordt onder andere gekeken naar welbevinden. Onderbelicht is de relatie tussen bestuur en directie. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs. Niet duidelijk is op welke wijze zij daarop zicht houdt. Het presenteren van bijvoorbeeld leerresultaten met verklaringen kan het bestuur ondersteunen bij het vaststellen van nieuw beleid.

4 Vervolg van het toezicht

Tijdens dit bezoek heeft de inspectie ook een onderzoek gedaan naar de naleving van een aantal wettelijke voorschriften, zoals die in Nederland van toepassing zijn. Dit onderzoek betrof de door het bestuur vastgestelde schoolgids, het schoolplan en de onderwijstijd.

Op basis van dit onderzoek concludeert de inspectie dat de school aan deze voorschriften voldoet.

De bevindingen van dit onderzoek leiden tot het volgende arrangement voor het vervolg van het toezicht (toezichtarrangement):

De beoordeelde kwaliteit van het onderwijs leidt tot basistoezicht. Dat wil zeggen dat de inspectie geen aanleiding ziet tot een aanpassing van de reguliere onderzoeksplanning. In beginsel volgt over vier jaar opnieuw een kwaliteitsonderzoek plaats. In de tussenliggende periode vraagt de inspectie jaarlijks de eindopbrengsten (leerresultaten van de leerlingen uit groep 8) op.